

ΕΚΚΟΛΑΠΤΟΜΕΝΕΣ ΜΕΓΑΛΟΦΥΪΕΣ

ΠΩΣ ΠΡΩΤΟΓΡΑΦΕ ΣΤΙΧΟΥΣ Ο ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΚΩ

['Αφιερώνται σ' όλους τους νεαρούς συνεργάτες του «Μπουκέτου» τους ασχολούμενους με την ποίηση].

Είνε γνωστό πώς ο Βίκτωρ Ουγκώ άρχισε να συγγράφει από πολύ μικρός. Αυτός μάλιστα εινε κι' ο λόγος για τον όποιον στην λογοτεχνική ιστορία του τόπου του αναφέρεται με τον χαρακτηρισμό «Τό 'Υπέροχο Παιδί» (L' enfant sublime).

Πώς όμως πρωτόγραφε ο κατόπιν τόσο ένδοξος ποιητής ; Τι άκρωβώς έγραψε, και σε ποιά ηλικία ;

Άξιζει νάσοληθούμε κάπως λεπτομερειακά με την τόσο πρωτότυπη στά παγκόσμια λογοτεχνικά χρονικά ειδική αυτή περίπτωση.

Στά 1815 ο Βίκτωρ Ουγκώ μόλις δεκατριών ετών... πρωτοαρχίζει να γράφει στίχους. Σημειώστε όμως πώς πρόκειται περί μιάς... «ποιητικομανούς» εποχής! Όλος ο κόσμος έχει καταληφθεί από την μανία της στιχογραφίας. Σ' αυτήν την ψυχολογική κατάσταση λοιπόν διατελούσε ή Γαλλία την εποχή εκείνη. Όλοι εστιχουργούσαν. Ό ο άδελφός του ποιητού Ευγένιος Ουγκώ, ο δάσκαλος των δύο αυτών παιδιών, πάτερ Λοριβιέρ, πού, φυσικά, υπέβαλλε την διάθεση αυτήν των μαθητών του, στους όποιους άλλωστε ελεγε μάθει ο ίδιος τά στοιχεία της στιχογραφικής. Ένας άλλος δάσκαλός τους, ο «βλοσυρός»—καθώς τον περιγράφει ο Ουγκώ—Ντεζό, στιχουργούσε κι' αυτός, χωρίς όμως να εινε και πολύ ευχαριστημένος πούχε αντίζηλους του τους δύο μαθητάς του.

Ό νεαρός Βίκτωρ ελεγε ένα μεγάλο συνένοχο στην... ποιητική του κλίση : Τήν μητέρα του. Ή κυρία Ουγκώ ελεγε πολύ ελεύθερες —και νωστοριστικές για την εποχή της—ιδέες. Έννοούσε διάφση ελεύθερα τά παιδιά της νάκολουθήσουν τό επάγγελμα πού θά διάλεγαν μόνα τους. Όταν λοιπόν ειδη πώς ο Βίκτωρ ελεγε κλίση προς την φιλολογία, άρχισε να τον βοηθήη κι' ή ίδια νάναπτύξη τό ταλέντο του, συμβουλευοντάς τον, δείχνοντάς του τά λάθη του στά πρωτόλαιά του, και προτεινοντάς του διάφορα θέματα.

Όι πρώτοι στίχοι του μικρού Βικτωρος, ήσαν πεσομιστικιοι και μελαγχολικοι. Τά ποιήματά του πλέκονταν γύρω από υποθέσεις παρμένες από τή ζωή των παλαιών γάλλων ήρωών. Όι στίχοι αυτοί, έννοείται, κάθε άλλο ήσαν παρά στίχοι. Ούτε ρίμα ελεχαν ούτε στιχογραφικώς... στέκονταν καλά στά πόδια τους. Ό Ουγκώ διάβαζε μονάχος του δυνατά ό,τι ελεγε γράφει, καταλάβαινε πώς ούτε ρυθμός ούτε μέτρο υπήρχε στά ποιήματά του, και ξανάρχιζε, αλλάζοντας και διορθώνοντας τους στίχους του, έως ότου με ταυτί τον έννοιαθε πώς κουτσά-στραβά τους ελεγε φέρει κάπως σε λογαριασμό.

Μ' αυτόν τον τρόπο, έντελώς δηλαδή αυθόρμητα και «πειραματικώς», διδαχθηκε τό μέτρο, την τομή, τις ρίμες, με μιά λέξη : Τήν στιχογραφική.

Όταν μπήκε στό Λύκειο Κορντιέ, ή στιχογραφική του αυτή μανία έξεδηλώθη σ' όλη της την ένταση. Μετεβλήθη σε πραγματικό πυρετό. Μολονότι ο κ. Ντεζό τον έπρόσεχε και τον παρακολουθούσε όχι μόνο σαν δάσκαλος, αλλά και σαν... αντίζηλός του στην ποίση, μολονότι δέν τον άφινε ούτε στιγμή νάναπνεύση με τά λατινικά θέματα, τά μαθηματικά προβλήματα, πού του έδιδε σωρηδόν προς λύσει, μολονότι τό βράδυ τον ανάγκαζε να σβήνη νωρίς τό κερί του και να πέφτη στό κρεβάτι του, ο Βίκτωρ συνέθετε στίχους άκαταπαύτως ! Τό μεγαλύτερο μέρος της νύχτας τό περνούσε στειροφυριζοντας στό κρεβάτι του και σιογομφυριζοντας στίχους πού έφτιαγγε κεινή τη στιγμή. Τους μάθαινε έτσι άπ' έξω, και την άλλη μέρα τους άντέγραφε ..

Κατά την εποχή εκείνη ο Βίκτωρ Ουγκώ έγραφε ποιήματα παντός είδους και έδημοσίευσε μεταφράσεις λατινών ποιητών. Έγραψε και μιά... όπερέττα !...

Τά διάβαζε όλ' αυτά στην μητέρα του, στον άδελφό του και στον ποιητή Μπισκαρρά, έναν οικογενειακό τους φίλο, πού έκανε τη σχετική κριτική ύποσημιώνοντας στό περιθώριο του χειρογράφου τις γνώμες του. Ένα ποιήμα από πεντακάσιους στίχους, ο «Κατακλυσμός», έχει σημειωμένες στό περιθώριο τις έξις παρατηρήσεις του Μπισκαρρά : «Στίχοι κακοί 10, 32 καλοί, 15 πολύ καλοί, 5 μέτριος, 2 άδύνατοι». Σάν τι να ήσαν άραχη οι ύπερτετρακάσιοι ύπόλοιποι στίχοι πού δέν ήσαν ούτε κακοί, ούτε καλοί, ούτε πολύ καλοί, ούτε μέτριοι, ούτε άδύνατοι !...

Ό μικρός Βίκτωρ όμως ελεγε κι' έναν άλλον κριτή, αυστηρότερο κι' άπ' τη μητέρα του κι' άπ' τον Μπισκαρρά : Τόν έαυτό του. Τά ποιήματά του τά έγραφε σε τετράδια. Κι' όταν άρχιζε ένα καινούργιο τετράδιο έλεγε (?) τό προηγούμενο... Σκιασθήκαν έτσι από τον ίδιο έντεκα ολόκληρα τετράδια. Άλλά κι' άπό εκείνα πού ελεγε κρατάσει, ξαναδιαβάζοντας τά, έβριανε κάθε τόσο όσα κομμάτια

δέν τον ικανοποιούσαν πλέον. Σ' ένα άπ' αυτά τά τετράδια, έχει σημειώσει στην α' σελίδα : «Ένας άνθρωπος καλής πίστωσης όφείλει να διαβάση μόνον ό,τι δέν έχει σβηθή». Τά ποιήματα του τετραδίου αυτού εινε σημειώστε... όλα σβυσμένα !

Σ' ένα άλλο τετράδιο βρισκεται κάποιο διήγημά του πού αντί για τίτλο έχει την έξης ύποσημείωση του συγγραφέως : «Άς βάλη τον τίτλο όποιος θέλει. Έγώ προσπαθώ άκόμη να μαντεύσω... τι ήθελα να πώ μ' αυτό τό διήγημα».

Θέλετε τώρα και μερικά δείγματα των πρώτων αυτών ποιημάτων του Ουγκώ ; Ίδου ένα χαριτωμένο έπίγραμμα μεταφρασμένο στο πεζό-πού θά τιμούσε πολλούς μεγάλους την ηλικία ποιητάς :

«Σ' ένα κακό συγγραφέα : Μες τό σούρα βιβλία σου λοζυρίζεσαι Λουμπέν δει δάπρεπε να έκδικηται κανείς τους κακοίς συγγραφείς παντογιάς τους. Ή γνώμη σου αυτή εινε άσφαλός όρθοτάτη. Σ' όμως, φίλε μου, φροντίσεις να μάθης...κολύμια ;»

Ό νεαρός Βίκτωρ δέν ήρκετο στό να γράφει ποιήματα μόνο... Κατά την εποχή εκείνη έγραφε άκόμα... τραγώδιες, καθώς και την όπερέττα πού αναφέρεμε προηγουμένως. Σχετικώς με την όπερέττα αυτή άξιζει νάναφέρωμε και τό έξις ανέκδοτο : Μετά ένα χρόνο από τότε πού την έγραψε —θάταν τότε δεκατεσσάρων ετών— την...άπεκέρυξε ! (*) Τήν έστειλε μάλιστα στην μητέρα του συνοδευοντάς την με τους παρακάτω στίχους :

«Ένώ κατακλυδούσα από τό όρος της Κασταλίας με μεγαλύτερη ταχύτητα, άλλοιμονο, άπ' ότι ελεγα άνέβη, συνήτησα ξαφνικά έμπρός μου την χαριτωμένη Θάλεια. Μοδ άρεσε γιατί ήταν όμορφη. Φαίνεται όμως πώς αυτήνης δέν της άρεσα καθόλου...»

Ό Βίκτωρ Ουγκώ νέος.

Στά 1817, ή Γαλλική 'Ακαδημία προσέκηρυξε έναν σπουδαίο Ποιητικό Διαγωνισμό με θέμα : «Ή εκ της Μελέτης πηγάζουσα Εδύτχια, εις όλας τάς περιστάσεις της Ζωής». Στους φιλολογικούς διαγωνισμούς της 'Ακαδημίας, φημιμικούς τους την αυστηρότητα της κριτικής των έπιτροπής, έλάμβαναν τότε μέρος μόνον οι άνεγνωρισμένοι λόγιοι και ποιηταί. Ό Ουγκώ άπεφασάσε να διαγωνισθή κι' αυτός. Ήταν τότε δεκαπέντε μόλις χρονών !

Σέ λίγες μέρες τό ποιήμα ελεγε γοραφεί. Παραουσιαζόταν όμως τώρα μία άλλη μεγάλη δυσκολία : Έπρεπε να υποβληθή στην 'Ακαδημία, κι' ο Βίκτωρ ήταν... έσωτερικός στο λύκειο Κορντιέ. Δέν ήθελε να φανερωθή σε κανένα τό μυστικό του, ούτε στον άδελφό του, ούτε καν στη μητέρα του. Πώς θά κατώφθωνε να φύγη άπ' τό σχολείο για να πάη τό χειρόγραφο στην 'Ακαδημία ;

Αναγκάσθηκε τότε να πη τό μυστικό του στον Μπισκαρρά. Αυτός κατεπλήγη, ένθουσίαστηκε και βοήθησε τον νεαρό Βικτωρα να υποβάλη τά χειρόγραφα του στην Έπιτροπή της 'Ακαδημίας.

Ίδου τώρα και τό άποτέλεσμα της πρώτης αυτής προσπάθεις του Β. Ουγκώ με την 'Ακαδημία, όπως την διηγείται ένας βιογράφος του :

Δέν εινε άνάγκη να περιγράψω την άγωνία, τις έλπίδες και τους φόβους πού κατελάμβαναν διαδοχικά τό νεαρό Βικτωρα, εν άναμονή της ήμέρας όπου θά έκοινοποιετο ή «κρισις» της 'Ακαδημίας. Όποσδήποτε όμως, ή σοβαρές αυτές φροντίδες δέν τον εμπόδιζαν από του να ασχολείται και με... τά παιγδιά του με τους συμμαθητάς του.

Μιά μέρα πού ήταν κατακόκκινος άπ' τό τρέξιμο, ειδεν άξαφνα να έμφανίζεται ο άδελφός του Άβελ συντροφευμένος από δυο φίλους του. Ή έπιβλητική αυτή είσοδος του έθωκε μίαν ύπόψια.

— Έλα δω άνήντε ! του έρώναζε ο άδελφός του.

Ό Βίκτωρ έπροχώρησε δυο τρία βήματα, συγχνημένος.

— Είσαι ζών ! εξακολούθησε ο Άβελ. Ήταν άνάγκη να βάλης αυτές τις κουταμάρες μες στους στίχους σου ;... Να γρίψης πώς είσαι δεκαπέντε χρονών ; Σε ρωτούσε κανένας πούσαν χρονών είσαι ;... Ή 'Ακαδημία τό πήρε πώς ήθελες να την χοροιδέψης. Ήταν έτοιμη να σου δώση τό βραβείο. Βλέπεις όμως τι γάϊδαρος είσαι ; Δέ σου δώσαν παρά τον α' έταίνο.

Έτσι πληροφορήθηκε ο Βίκτωρ Ουγκώ την πρώτη του έπιτυχία».

Ή άκαδημία άμφέβαλε πράγματι για την ηλικία του. Ή «έκθεσις» της τό άνέφερε ρητά. Άλλά κι' ένας έλικανός της, δέν ήταν μικρό πρῶμα. Έδωροετό κάτι σπουδαίο, τότε, στη Γαλλία. Ή έφημερίδες έπι μέρες άφαιρώναν άρθρα στον Β. Ουγκώ. Και από την ήμέρα εκείνη, άρχιζε γι' αυτόν ή δόξα...

(*) ΣΗΜ. «ΜΠΟΥΚ». Σχίστες λοιπόν και μη βιάζεσθε να δίητε δημοσιονόμενους τους στίχους σας, πριν ώριμάστε κ. κ. νεαροί συνεργάται !.

(*) ΣΗΜΗ: «ΜΠΟΥΚ». Λάβετε το κι' αυτό άπ' όψιν σας κ. κ. νεαροί συνεργάται.